

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde kısa süre önce yapılan değişikliklerle, Türkiye'nin deniz ve iç su ekosistemlerinin korunmasına yönelik mevcut mevzuat çerçevesi büyük ölçüde gevşetilmiştir. Yönetmelikte yapılan yeni düzenlemeyle, "korunan alanlar hariç olmak üzere" derin deniz tabanlarına "tehlikesiz inorganik atıkların bırakılmasına" ve bu alanların "karbon depolama veya karbon yutak alanı" olarak kullanılmasına izin verildiği görülmektedir. Ayrıca, deniz ortamına yapılan deşarjlarda klorür ve sülfat sınırlamalarının kaldırıldığı, deşarj izin süreçlerinin kolaylaştırıldığı anlaşılmaktadır.

Bu düzenleme, özellikle Marmara Denizi, Karadeniz, İzmir Körfezi, İskenderun Körfezi gibi kapalı veya yarı kapalı deniz havzalarında kirlilik birikimi riskini önemli ölçüde artırma potansiyeline sahiptir. Bilim insanları ve meslek odaları, bu tür değişikliklerin deniz ekosistemlerini onarılması güç şekilde tahrip edeceği, plankton ve balık popülasyonlarını azaltacağı, müsilaj benzeri krizlerin yeniden yaşanmasına yol açabileceği konusunda uyarılmaktadır.

Yönetmelik değişikliği sürecinde kamuoyuna danışılmadığı, etki analizi veya bilimsel değerlendirme raporlarının paylaşılmadığı görülmektedir. Oysa çevre mevzuatımız ve Anayasa'nın 56. maddesi, devletin çevreyi koruma ve herkesin sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını güvence altına alma yükümlülüğünü açıkça belirtmektedir.

Küresel iklim krizi koşullarında karbon depolama ve karbon yönetimi konuları kuşkusuz önemlidir; ancak deniz tabanının atık depolama veya karbon yutak alanı olarak kullanılması, ekosistemlerin doğal işleyişini bozacak ve "iklimle mücadele" adı altında yeni çevresel tahribat alanları yaratacaktır.

Bu bağlamda;

1. Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde yapılan son değişikliğin gerekçesi nedir? Hangi bilimsel raporlar veya etki değerlendirmeleri bu düzenlemenin temelini oluşturmuştur?
2. Yönetmelikte "korunan alanlar hariç" ibaresiyle hangi deniz ve iç su alanları kapsam dışında bırakılmıştır? Bu alanların belirlenmesinde kullanılan kriterler nelerdir?

3. Derin deniz tabanına atık bırakma ve karbon depolama faaliyetlerine hangi kurumlar izin verecektir? Bu izin süreçlerinde bağımsız bilimsel değerlendirme mekanizmaları bulunmakta mıdır?
4. Klorür ve sülfat kısıtlamalarının kaldırılması deniz suyunun kimyasal yapısı üzerinde ne tür etkiler doğuracaktır? Bu konuda yapılmış laboratuvar veya saha çalışması var mıdır?
5. Yönetmelik değişikliğinin ardından Marmara Denizi, Karadeniz ve Ege Denizi'nde su kalitesi izleme çalışmaları yapılmış mıdır? Son sonuçlar nelerdir?
6. Bu değişikliğe ilişkin kamuoyunun, akademik çevrelerin ve meslek odalarının görüşleri alınmış mıdır? Alınmadıysa neden?
7. Yönetmelik değişikliğine ilişkin etki değerlendirmesi veya ÇED benzeri bir süreç yürütülmüş müdür?
8. Yeni düzenlemeye dayanarak bugüne kadar herhangi bir kurum veya şirket derin deniz bertarafı veya karbon depolama izni almış mıdır?
9. Bakanlığınız bu değişikliğin deniz biyoçeşitliliği, balıkçılık ve kıyı halkı üzerindeki etkilerini değerlendiren bir çalışma yürütmekte midir?
10. Söz konusu değişikliğin geri çekilmesi veya revize edilmesi yönünde kamuoyuna yansıyan taleplere karşı Bakanlığınızın tutumu nedir?